

bestreden? En waarom wilt gij dan sommige leden der Synode van hun zetel dringen, alleen omdat zij bijtijds zich stelden tegen een leer, die van de hunne ver- schilde?

Lesluit „De Heraut“ als volgt:

Zoo heeft de Dordtsche Synode over dit „juri- disch bezwaar“ geoordeeld, door de Remonstranten ingebracht. Ze kon zich beroepen op hetgeen heel de Christelijke Kerk op haar oecumenische concilies als regel heeft gevolgd. Op het voorbeeld van de Gereformeerde Kerken in Zwitserland en de Palts. Ze kon er terecht op wijzen, hoe, wanneer dit juri- dische standpunt juist was, de predikanten niet meer aan den eisch van Gods Woord konden voldoen zonder straks buitengesloten te worden van de Syno- des, die over zulk een leergeslacht te beslissen had- den. En ze wees terecht aan, tot welk een ongerijm- heid dit „juridisch standpunt“ moest leiden, omdat de beslissing over de „leer“ dan zou moeten opge- dragen worden aan „neutralisten“, die in de Kerk niet te vinden zouden zijn.

Het was ook hier weggelegd voor onze dagen om tot de ontdekking te komen, dat de Remonstranten met dit „juridisch bezwaar“ volkomen gelijk hebben gehad en de Dordtsche Synode op zeer ergelijke wijze het recht had geschonden! Maanen als Trig- land, Voetius, Hommius, Gomarus, Bogerman hadden nooit op de Dordtsche Synode zitting mogen nemen, want ze hadden vóór de Synode „adviezen“ gegeven, de Remonstranten „bestreden“, aan „kerkelijke han- delingen“ tegen de Remonstranten deelgenomen, hun leer voor „bedenklijk“ verklaard.

Maar dan zie men ook wel in, waartoe dit juridische standpunt leidt. Dan is elke Synode en elk Concilie dat tot dusver gehouden werd, veroordeeld. Want niet één Synode en niet één Concilie heeft dezen „rechts- regel“ ooit als geldig voor de Christelijke Kerk erkend.

Voor wie de vergelijking met Dordt een beetje on- doelmäßig mochten vinden, zij herinnerd, dat dr Geelker- ken zich ook op het voorbeeld van Dordt beroepen heeft.

Men moet dus niet meenen, dat de menschen, die tegenwoordig in bepaalde persoons de hoog- leeren willen sommeeren, om te zwijgen, omdat ze al gesproken hebben, daarmee in de lijn van dr Geelkerken zijn. In 1920 zei hij, en terecht: een advies is „maar“ een advies; en dat zijden de rapporteurs ter synode ook. Nu zeggen sommigen, een advies, nee maar, dat is toch een geweldig ding: dat schakelt verder de adviseurs uit. Zouden zij niet zwijgen? Een advies is dan toch maar een evenement!

Men leze nog eens over wat dr Geelkerken schreef... anno 1920.

K. S.

Geloofsvrijheid.

Door den heer Langbeek was bij de algemeene be- schouwingen betoogd, dat men door te eischen, dat de Overheid zich in geloofszaken heeft te onthouden, komt op de revolutionaire lijn.

Tegen deze opvatting werd door Mr Heemskerk stel- ling genomen.

Wanneer, zoo betoogde hij, de anti-revolutionaire partij de geloofsvrijheid verdedigt en ook de vrijheid van den ongelovigen, dan is dat niet op revolutionair motief, niet omdat zij meent, dat de Overheid indiffe- rentisme moet huldigen. Neen, de Overheid, als Gods dienaar, moet in geloofszaken vrijheid laten, omdat haar dat terrein niet is aangewezen, niet om redenen van Staatsbelang, maar om het geloof. Zij moet strafen hem, die in daden tegen het recht en tegen de ordeningen Gods ingaat, maar de gezindheid en het uitspreken van de gezindheid omtrent het geloof, daar moet zij buiten blijven.

Een paar korte citaten, Mijneheer de Voorzitter! Kuy- per, „Ons Program“, par. 58:

„Gie moet de vrijheid voor den ongelovigen zoo- wel als voor den geloovigen aandurven, of de kracht, waarop ge leunen wilt, blijkt nog een andere te zijn dan die van het geloof.“

En waar is het, dat de Gereformeerden in den strijd tegen de verdrukking het Roomsche-Katholieke stelsel overnamen, dat de Overheid de ware Kerk moest hand- haven en de valsche Kerk bestrijden, maar het was toch reeds in de worsteling tegen Spanje niet algemeen. Willem de Zwijger wilde godsdienstvrijheid, ook voor de Roomsche-Katholieken, en Beza schreef hem:

„Een valschen godsdienst tegen te gaan is goed, mits het middel deugdelijk zij. De Kerk wordt niet met de wapens gesticht; de waarheid niet voortgeplant door lichamelijk geweld. Die buiten zijn, trachtte men door het zwaard des Geestes en door de vervulling van elken liefdeplicht te winnen.“

En de geschiedenis meldt van een gesprek van John Knox en Mary Stuart, waarin de Schotsche reforma- tor de Koningin wees op het verschrikkelijke van de geloofsvervolgung en hoe die wel verzet moest wekken. Hij deed het in zulke termen, dat het indruk maakte, en de Koningin een kwartier zweeg. Meende Knox, dat hij overwonnen had? Hij verbrak het stilzwijgen en zeide, dat het de plicht van de Overheid was het ware geloof te verdedigen. En daarmede verloor hij het pleit. Terstond antwoordde Maria Stuart:

„Het zij zoo, maar ik geloof, dat het ware geloof is dat van de R. Katholieke Kerk en zal dat uit al mijn macht verdedigen.“

Hoeveel beter zou het geweest zijn als John Knox gezegd had: gij zijt als Christen-regeerder verplicht de eere van het geloof aan de werking des Geestes over te laten. Het is begrijpelijk in de dagen, waarin John Knox leefde, maar dat inzicht ontbrak hem.

„Neemt deel aan den strijd“.

Wij ontvingen het 37ste jaarverslag van de Neder- landsche Middernachtzending Vereeniging, uitgebracht door J. N. van Munster, alg. secretaris. Het onderstaande is er aan ontleend:

Dit bewijst o.m. de indrukwekkende rede van Mi- nister Colijn, uitgesproken in de Deputaten-vergadering der Anti-revolutionaire partij. „Om de bewaring van het pand“ was de titel, die vrij vertaald evengoed kon heeten: „Zoo zijt dan hunne medegenooten niet.“

Want ook Minister Colijn wees op het verregaand zedelijk verval. Niet in Eleza, maar in Europa, in Nederland.

Of meent men dat Nederland voor de heillooze pro- paganda van het Nieuw-Malthusianisme bewaard bleef? Meent men dat hier te lande de misdadige abortus geen verdediging en toepassing vindt? Leeft men in de veronderstelling, dat slechts in Amerika, Engeland en Duitschland de begrippen omtrent ster- iliteit, het onvruchtbaar maken van geestelijke, licha- melijk en maatschappelijk ongeschikten, aanhangers vindt?

Denkt men dat de zonde van Sodom slechts ver- dediging vindt in de Deutsche litteratuur of in de werken van von Hirschfeld? Men vergist zich, wan- neer men die meening zou zijn toegedaan, gelijk men zich vergist, wanneer men gelooft, dat slechts buiten de grenzen van het Vaderland aan het door God ingestelde huwelijk getornd wordt.

Het zou jaarlijk een verblijvend verschijnsel zijn, indien ons volksover voor die invloeden was be- waard gebleven. Maar de rede van Minister Colijn toont het tegendeel aan en die rede wordt door de jarenlange praktijk der Middernachtzending be- vestigd.

De Middernachtzending heeft niet opgehouden tel- kens weer op de smartelijke gevolgen van dergelijke theorieën te wijzen. Mogelijk dat juist daarom dit werk zo weinig waardeering vindt. Het geluid van de waarheid klinkt meestal niet aangenaam of zooals Dr Mounier het zeide: een leider, gelijk wijlen De Pierzon, die tegen den stroom des tijds ingaat, vindt geen toejuiching, wel smaad, verguizing, spot en hoon. Het is nu eenmaal waar, de kat die tegen de haren wordt ingestreken, zet den rug op en reageert in hoosheid. Zoo reageert de massa op de getuigenis der Middernachtzending.

Het laat zich verstaan. Maar het laat zich niet verklaren, dat de Middernachtzending te weinig steun vindt bij het Christelijk volksdeel.

Daarom stemt het dankbaar, dat Minister Colijn niet alleen zich bereid verklaarde een deel der 37ste jaarvergadering bij te wonen, maar bovendien, nog wel als Voorzitter van den Ministerraad, der- halve namens de Christelijke Regeering des lands, een woord van waardeering in die vergadering te spreken.

Waarlijk, de omstandigheden zijn in menig opzicht veranderd. Naast een toeneming van verwildering der zeden, dient te worden vastgesteld, dat de over- heid, in menig opzicht, haar standpunt ten goede heeft gewijzigd.

Die terugdenkt aan de jaren, dat de Middernacht- zending haar eerste schreden zette op het pad tot bestrijding der onttucht, kan daarvan medespreken.

Toen een overheid, van stad en land, die het kwade goed heette en het goede kwaad, die de prostitutie noodzakelijk waande, de houders van on- tucht en rendez-vous-huizen beschouwde als nuttige burgers en er mede contract sloot voor nauwe sa- menwerking.

Thans een overheid des lands, die waardeering toont voor de bestrijding der onttucht, die wars staat tegenover elk transigeeren met het kwaad en bij hare weigering het houden van huizen van onttucht heeft strafbaar gesteld.

Toen een overheid, die zich volkomen stelde op het standpunt der dubbele moraal, die aan mannen als het ware premie tot zondigen verleende en een bepaalde categorie vrouwen bracht tot slavernij, elk recht ontnam en behandelde beneden paria's.

Thans een overheid, die slechts één gedewet, zoo- wel voor den man als voor de vrouw kent en de publieke eerbaarheid in elk opzicht zoekt te hand- haven.

Toen een overheid, die de ongeluilde moeder wreed alleen met haar lot en de zorgen voor haar kind liet en door het onderzoek naar het vader- schap te verbieden den man een vrijbrief tot zondigen schonk.

Thans een overheid, die het onderzoek naar het vaderschap mogelijk maakte en bevorderde, dat beiden, vrouw en man, aansprakelijk worden gesteld voor de verzorging van het buitenechtelijk kind.

Toen een overheid, die geen medelijden kende voor het door bandeloze en in onttucht levende ouders verwaarloosde kind.

Thans een overheid, die zich over die kleinen ont- fermt door steun te verleen aan degenen die zich tot opvoeding derzulken geroepen achten en daar- toe geschikt zijn.

Toen een overheid, die het zwaard koerde tegen 't goede, die het toeliet, dat de Middernachtzending werd gehoord en mishandeld en in menig opzicht de leden der vereeniging vogelvrij verklaarde voor de jacht van het grauw.

Thans een overheid, die dit werk haar steun verleent, zowel moreel als materieel.

Een verblijvend verschijnsel kan het heeten, dat Z. Exc. de Minister van Justitie zijn volle aandacht schonk aan het verzoek der vereeniging om zoo mogelijk de goedkeuring der statuten van den gere- construeerden Nieuw-Malthusianischen bond te voor- komen. Dat de zedelijke verwording voor geen klein deel op rekening van den Nieuw-Malthusianischen bond valt te boeken, staat zoo vast, dat geen tegen- spraak te duchten is.

Ondanks het bestaan van de wet die de openlijke propaganda voor z.g. voorbehoedmiddelen met straf bedreigt, wordt die propaganda, zij het dan ook wat listiger, ongehinderd voortgezet. Dit geschiedt zoowel

in openbare vergaderingen van den bond, als in geschriften. Over 1924 bereikten het secretariaat der vereeniging niet minder dan 83 klachten. Die klachten kwamen uit steden en dorpen. Vanuit Leenwarden, Assen, Almelo, Vlissingen, Dordrecht, Nijmegen, om slechts enkele steden te noemen, evenals van dorpen in Brabant, Gelderland, Utrecht en Drenthe zond men een pamflet, ongevraagd, toegezonden aan bruide- goms. Daarin werden zij indachtig gemaakt, dat een talrijk gezin voor groote zorgen plaatst en gewezen op de middelen, die een dergelijk gezin, zonder na- deel van genot, konden voortkomen.

Zelfs ontving een bruidegom, die geen bruidegom was, een dergelijk belangstellend (?) schrijven. De man dacht niet aan trouwen, maar werd blijkbaar verward met een naamgenoot op zijn dorp, die als huwelijkskandidaat wel in de registers stond inge- schreven. Ook hieruit blijkt, hoe brutaal dergelijke publicaties verspreid worden. Geen wonder, dat jeug- dige kinderen met de middelen vertrouwd geraken. Nog niet zoo lang geleden werd de aandacht geves- tigd op het feit, dat bij een onderzoek naar diefstal in één der grootste warenhuizen van het land, bleek, dat het meerendeel der talrijke verkoopsters, bij zich droegen preventieve middelen. Terwijl in het jaar- verslag van de provinciale afdeling in Gelderland der vereeniging over 1924, te lezen stond: „Het is bekend, dat honderden jongens en meisjes, feitelijk nog kinderen van 15, 16 jaar en ouder hoogst licht- zinnig leven. De toenemende fabrieksarbeid van jeug- dige meisjes werkt dit niet weinig in de hand, te meer wanneer op een fabriek van gummiwaren in de pro- vincie voor de daar talrijk werkzaam zijnde meisjes, gemakkelijk voorbehoedmiddelen te verkrijgen zijn, die door deze weer aan andere meisjes worden gedis- tribueerd.“

„Dwaelt er een schaep uyt den haen
Hondert zal 'tqualyck gaen.“

zoo waarschuwde vader Cats reeds. En die woorden vertolken een diepe waarheid.

Nog kort geleden kwam er een moeder van 10 kinderen te Nijmegen ons een voorbehoedmiddel toon- nen, dat zij in den zak van haar 15-jarigen zoon een H. B. scholier, die terug was gekomen van het kampeeren, had gevonden. Die moeder, een brave Roomsche vrouw, wist niet waartoe dit ding dienen moest. Maar haar zoon wist het des te beter.

Een meisje van 17 jaar, dat met een gehuwd man, vader van 4 kinderen, in concubinaat leefde en daar- over onderhouden werd, lachte wat om die vermaning. Zij zou wel zorgen, dat uit die samenleving geen na- deelige gevolgen ontstonden, zoo verklaarde zij, zon- der blikken of blozen.

Dergelijke verhalen zouden met 10-tallen uit de praktijk der Middernachtzending te vernemen vuldigen zijn. Maar, waartoe dit? Zij, die kennis namen van Brusse's „Zedeprenten“ weten hoe de Nieuw-Mal- thusiaansche middelen tot de kinderen van alle stan- den der samenleving zijn doorgedrongen. En dat men bij faling dier middelen tegen vruchtadrijving niet meer opziet, bewijzen de talrijke brieven, waarmede de leiding der Consultatie-bureaus kennis maakt. Even- eens wordt dit bewezen door het pas verschenen werk: „Abortus provocatus“, van Mr. Dr. P. van Heijnsbergen, Subst. Officier van Justitie te Amster- dam en den bekenden vrouwenarts Dr. G. van Balen Blanken.

„'t Zijn duivels die de vrucht haers lichaams niet beschermen“, zoo constateerde Vondel.

En beide deskundige schrijvers toonen aan, hoe in breeden kring vruchtadrijving wordt toegepast, terwijl zij bewijzen hoe het aanwenden van preven- tieve tot het gebruik van abortieve middelen leidt en de preventieve middelen, de onttucht schrikwekkend bevorderen.

BOEKBESPREKING.

We ontvingen het tweede deel „Deutsches Lesebuch für christliche Schulen“, herausgegeben von J. Cramer, (Leeraar aan het Marnixgymnasium en de Chr. H.B.S. te Rotterdam), uitgegeven door P. Noordhoff, Groningen. Het boek bevat een kleine 50 stukken, deels poëzie, van klassieke zoowel als moderne auteurs, afwisselend van inhoud en daardoor de belangstelling der leerlingen bindend.

Een practisch ingelegd „Hilfsbuch“ vergemakkelijkt het gebruik. De druk, in Deutsche karakters, is duidelijk en goed.

C. T.

Eveneens ten gebruike van leerlingen der Chr. kweek- scholen, Hoogere Burgerscholen en Gymnasia is ge- schreven het boek van Dr J. F. Beerens „De Herkomst van den Bijbel“ (uitg. van G. J. A. Ruys, U. M., in de serie Practisch Christendom onder red. van Dr H. Th. Obbink en Dr J. F. Beerens).

Na een Inleiding, die van „groeijende belangstelling voor den Bijbel“ getuigt, maar anderzijds „verbijste- rende onkunde“ constateert en daarom „onbevangen, eerbiedig onderzoek“ bepleit, volgen een zevental hoofd- stukken over Naam en Inhoud van den Bijbel, De Ge- schiedenis van de Kanon, De Oorspronkelijke Tekst, De Handschriften, Oude Vertalingen en Citaten, Latere Ver- talingen, Nederlandsche Bijbelvertalingen.

Met tal van duidelijke fotografische reproducties en facsimile's versierd, in prettigen, instructieven toon ge- schreven, en wetenschappelijk-objectief van karakter, kan dit boekje bij het godsdienstonderwijs aan onze christelijke scholen goede diensten bewijzen. Om de juist- heid van de historische gegevens, die hier worden ver- werkt, te bepalen, moet men vakman zijn (Prof. Gros- heide, vakgeleerde bij uitsluitendheid, heeft, naar men wellicht gelezen heeft, elders in de pers op verschillende fouten gewezen). Maar wat hier wordt gegeven, kan, zoo noodig door den ter zake kundigen docent nader verdui- delijkt of verbeterd en naar Gereformeerde opvatting be- licht, het inzicht in de Bijbel-historie verrijken en ver- ruimen.

C. T.